

## Veronika Dikčiuvienė

### ATMINTYJE NEBLĖSTANTI DVASINGUMO DIDYBĖ

Dvasingumo didybe vadinu buvusį, jau Amžinybėn išėjusį Anykščių Šv. Mato bažnyčios kleboną, Monsinjorą Albertą Talačką. Negaliu girtis, kad su juo dažnai bendravau ir daug apie jį žinau. Užteko kelių susitikimų įvairiais reikalais, ir liko atmintyje jo šviesa, spinduliuojanti iš vidaus.

Pirmoji pažintis su klebonu Albertu Talačka įvyko sovietmečiu. Paskambinau telefonu į kleboniją. Atsiliepė malonus klebono balsas. Atsiprašiau, kad neturiu kuo atsivežti. Nurodytu adresu pažadėjo ateiti. Tada mes jau gyvenome naujajame Ramybės mikrorajone. Gatvės dar negrįstos, daug purvo, o ir statinių buvo tik trys. Pylė rudens lietus. Klebonas šiek tiek paklydo. Ėjo J. Biliūno gatve ir pasuko į naujas statybas per molingą, mašinų išdramblotą kalnelį (dabar ten „Žiburio“ parduotuvė ir gyvenamieji penkiaaukščiai). Atėjo sulytas, išsipurvinęs. Atlikęs pareigą, prisėdo pasikalbėti. Atrodė labai prislėgtas, neramus. Maniau, dėl to purvo. Išreiškiau apgailestavimą, norėjau pagelbėti.

„Ką jūs – nustebo klebonas, – dėl šito purvo aš nepergyvenu ir į galvą neimu. Man jis šventas, nes juo nešiau Švenčiausiąjį. O ką daro rajono valdžia! Baisu... Absurdas... Ateistai drebia baisų purvą ant mūsų bažnyčios“.

Klebonas susijaudinęs papasakojo, kad eidamas per miesto centrą, pamatė stendą, kuriame pavaizduotas sukirmijęs, su visom išsiraičiusiom kirmėlytėm, Šv. Komunijos paplotėlis. Atseit, žiūrėkite, kuo bažnyčia tikinčiuosius maitina...

„Štai koks purvas, štai kas neapsakomai skaudina...“ – daug kartų šią mintį kartojo, atrodė, be pykčio, bet labai įskaudintas, kenčiantis, nelaimingas. – Kažką reikia daryti. Pas ką eiti Kalbėti Tylėti dėl tokio absurdo negalima“, – kalbėjo pats su savimi.

Jau temo. Palydėjau svečią artimesniu keliu iki centro, kur mažiau rudeninio purvo. Eidamas klebonas kalbėjo, kad jau seniai blogai miega dėl visokių valdžios puolimų, o dabar galvosias visą naktį apie tą stendą.

Kai po kelių dienų dairiausi to stendo, jo neberadau. Matyt, klebonas kažkam argumentuotai išaiškino tokio ateistinio darbo absurdiškumą.

Vėliau teko asmeniniais reikalais užsukti į kleboniją. Patekau į didelį kambarį, viduryje didžiulis stalas, ant sienų daugybė paveikslų, lentynose knygos. Prie stalo sėdėjo nepažįstamas žmogus. Klebonas paprašė manęs palaukti. Įsistebeilijau į paveikslus. „Įdomu“ – paklausė klebonas, išleidęs svečią.

Ir pradėjo apie kiekvieną paveikslą vaizdžiai pasakoti. Jaučiuosi nepatogiai, kad dėl manęs klebonas gaišta brangų laiką. Tačiau jis kalbėjo su tokiu užsidegimu, su tokia meile kiekvienam paveikslui, kad buvo nesunku suvokti, jog klebonui tiesiog malonu kalbėti apie tas labai brangias meno vertybes. „Čia ne visi, prašom toliau užteiti“, – veda į kitą kambarį, rodo, aiškina. Nebežinau, kuo labiau žavėjausi paveikslais ar pasakojimu.

1991 m. pavasarį buvęs A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus direktorius Vytautas Balčiūnas atnešė koplytstulpio, prieškaryje stovėjusio mano gimtajame Storių kaime, nuotrauką ir paragino jį atstatyti. Mes, storiečiai, ėmėmės šio darbo. Labiausiai tuo džiaugėsi ir rėmė iš Storių kilęs Biržų dekanas kun. Bronius Strazdas. Teko įvairiais to darbo reikalais tartis ir su Monsinjoru A. Talačka. Džiaugėsi, skatino. Tų metų gegužės mėnesį įvyko atstatyto koplytstulpio šventinimas. Šventino Biržų dekanas Bronius Strazdas, o Monsinjoras A. Talačka už mirusius ir gyvuosius storiečius aukojo šv. Mišias ir aktyviai dalyvavo storiečių šventėje. Buvo pakilios nuotaikos, linksmas, nuoširdžiai bendravo su kiekvienu žmogumi. Stojęs prie mikrofono, sveikino susirinkusiuosius, atlikusius didelį, prasmingą darbą, ragino stiprinti vienybę, aktyvinti bendrystę tarpusavyje ir su Dievu.

Daugelį metų kasmet storiečiai rinkdavosi prie koplytstulpio kaip į šventę. Dažnas svečias būdavo ir Monsinjoras. Ir tą kartą kviečiamas neatsisakė, nors jau slėgė liga. Tik prašė atvažiuoti jo pasiimti ne į namus, o prie bažnyčios, nes ten turįs reikalų. Sutartą valandą storiečiai rado MonsinJORą sėdintį ant suoloelio jau pavargusį. Pasirodo, jis pamiršęs sutartą laiką ir atėjęs visa valanda anksčiau. Sėdėjęs ir laukęs, besijaudindamas, kad tik nesulaužius duotojo žodžio.

Lietuvos atgimimo metu Anykščių koplyčioje literatų klubo „Marčiupys“ nariai sekmadieniais po pamaldų rengdavo literatūrinės popietės. Monsinjoras bažnyčioje po pamokslo skelbdavo apie tuos būsimus renginius. Vienas iš jų buvo skirtas klubo narės Genovaitės Andrikonytės – vienuolės Joanos sakralinei poezijai. Dalyvavo ir Monsinjoras. Džiaugėsi, kad tokia tema surengėme popietę, domėjosi kitų literatų kūryba. Atsisveikindamas padovanojo man dailią maldaknygę „Didysis ramybės šaltinis“, išleistą 1961 m. tėvų pranciškonų spaustuvėje Bruklina, lietuvių rėmėjų lėšomis. Šią dovaną itin vertinu ir branginu.

Nubangavus Lietuvoje atgimimui, MonsinJORą menu ne tik kaip pareigingą dvasininką prie altoriaus. Regėjau sodinantį ažuoliuką, išmintingai kalbantį mitinguose, kukliai sėdintį kultūriniuose renginiuose, Viešpaties vardu laiminantį namus ir žmones, rodantį meniškas stacijas šventoriuje. Išliko atminty kilnumu, užkrečiama tikėjimo šviesa spinduliuojantis MonsinJORo veidas.